

CYFARFOD	Y CYNGOR LLAWN
DYDDIAD	6ed Hydref 2016
TEITL YR ADRODDIAD	CYDBWYSEDD GWLEIDYDDOL Y CYNGOR
PWRPAS	Diweddarau'r cydbwysedd gwleidyddol
ARGYMHELLIAD	Addasu'r cydbwysedd gwleidyddol fel a nodir isod.
AWDUR	Geraint Owen Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd

1. CYFLWYNIAD

- 1.1 Adroddwyd yng nghyfarfod y Cyngor llawn ar 12fed o Fai, 2016 fod cyfansoddiad gwleidyddol y Cyngor fel a ganlyn:-

Plaid Cymru	39
Annibynnol	20
Llais Gwynedd	8
Llafur	5
Democratiaid Rhyddfrydol	2
Aelod Unigol	1

Cyfanswm **75**

- 1.2 Ers hynny, rydym wedi derbyn tri ymddiswyddiad, fel a ganlyn:

Chris O'Neal, Ward Marchog, Bangor (Grwp Annibynnol)
Sian Gwenllian, Ward Felinheli, (Plaid Cymru)
Eurig Wyn, Ward Waunfawr (Plaid Cymru)

- 1.3 Cynhaliwyd is-etholiadau yn y dair ward ac etholwyd fel a ganlyn:

Dylan Fernley, Ward Marchog, Bangor (Grwp Annibynnol)
Gareth Wyn Griffith, Ward Felinheli, (Plaid Cymru)
Edgar Wyn Owen, Ward Waunfawr (Plaid Cymru)

- 1.4 Yn ogystal, bu i ddau aelod newid eu grwpiau gwleidyddol:

Y Cynghorydd Dilwyn Lloyd wedi ymuno â'r Grwp Annibynnol (o Llais Gwynedd)

Y Cynghorydd Gwynfor Edwards bellach yn aelod o'r Grwp Gwyrdd yng Nghymru a Lloegr, lle bu'n aelod o'r Blaid Lafur yn flaenorol. Bydd yr aelod yn cael ei drin fel 'aelod unigol' ar gyfer adnabod y cydbwysedd gwleidyddol, gan fod yn rhaid i fwy nag un fod yn rhan o'r un blaid er mwyn ffurfio grwp.

1.5 I grynhoi felly, mae'r newididau uchod yn golygu fod cyfansoddiad gwleidyddol y Cyngor fel a ganlyn:

Plaid Cymru	39
Annibynnol	21
Llais Gwynedd	7
Llafur	4
Democratiaid Rhyddfrydol	2
Aelod Unigol	2
Cyfanswm	75

2. DYRANIAD Y SEDDAU AR BWYLLGORAU

2.1 I atgoffa'r aelodau, nodir yma'r pedair prif reol yn Neddf Llywodraeth Leol a Thai 1989 ynglŷn â dyrannu seddau:-

2.2 (a) Ni chaiff pob sedd ar bwyllgor ei dyrannu i'r un grŵp gwleidyddol;

(b) Rhaid dyrannu mwyafrif y seddau ar bwyllgor i grŵp gwleidyddol os yw nifer y personau sy'n perthyn i'r grŵp yn fwyafrif o aelodau'r Cyngor;

(c) Yn amodol ar baragraffau (a) a (b) uchod, bydd nifer y seddau ar y pwyllgorau cyffredin a ddyrennir i bob grŵp gwleidyddol yr un fath â'r nifer o'r holl seddau sydd gan aelodau'r grŵp hwnnw ar y Cyngor;

(ch) Yn amodol ar (a),(b) ac (c) uchod, bydd nifer y seddau ar bwyllgor a ddyrennir i bob grŵp gwleidyddol yr un gyfran o'r seddau ar y pwyllgor â'r nifer o seddau sydd gan aelodau'r grŵp hwnnw ar y Cyngor.

Disgwylir i'r Cyngor weithredu yn unol â'r rheolau hyn cyn belled a bo hynny'n ymarferol bosib.

2.3 Er mwyn sicrhau y glynir wrth y rheolau hyn, mae'r Cyngor wedi bod yn ymdrin â phwyllgorau mewn blociau gwahanol yn y gorffennol. Mae hyn yn ei gwneud yn haws i sicrhau y glynir wrth reol (c) ym mharagraff 2.2 uchod hefyd.

3. NEWIDIADAU I DDYRANIAD Y SEDDAU AR BWYLLGORAU

3.1 Golyga fod Aelod Unigol yn ennill sedd ar y Pwyllgor Craffu Corfforaethol ac ar Cydbwyllgor Ymgynghorol Lleol ar draul Grwp Llafur.

3.2 Hefyd, mae'r Grwp Annibynnol yn ennill sedd ar y Pwyllgor Gwasanaethau Democratiaidd a Chydbwyllgor Ymgynghorol Lleol ar draul Grwp Llais Gwynedd. (Gweler Atodiad A)

3.3 Fel y mae'r aelodau yn ymwybodol, nid yw'r argymhelliad yn llwyr adlewyrchu'r cydbwysedd gwleidyddol, a hynny yn sgil penderfyniadau blaenorol gan y Cyngor ar sail trafodaethau yn y Grwp Busnes i geisio cadw profiad ac arbennigedd o fewn gwahanol bwyllgorau gyda dim ond ychydig fisoedd i fynd tan yr etholiadau llywodraeth leol. Yn unol â'r drefn, bydd rhaid i aelodau bleidleisio dros y cynnig yn ddiwrthwynebiad.

PENODIADAU I GYRFF ALLANOL

- 3.4 Ar ddechrau cyfnod y Cyngor presennol ym mis Mai 2012 penodwyd i ddau gorff allanol, Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru ac Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri ar sail cydbwysedd gwleidyddol. Penderfynodd y Cyngor, yn ei gyfarfod ym Mai 2012 i benodi ar y sail hwn am dymor y Cyngor. Fodd bynnag mae'r rheolau balans gwleidyddol yn berthnasol ac adolygwyd hyn ym Medi 2013 pan y penderfynodd y Cyngor y bod y newid i'r ffigurau mor ymylol fel nad oedd gwir angen newid y gynrychiolaeth.
- 3.5 Fel y gwelir o Atodiad B, mae'r newidiadau mwyaf diweddar i'r cydbwysedd gwleidyddol yn golygu bod sail i adolygiad a fyddai'n arwain at newid ar gyfer Awdurdod y Parc. Fodd bynnag, gan mai dim ond ychydig fisoedd sydd ar ôl tan diwedd oes y Cyngor hwn, awgrymir y dylid glynu at y dyraniad a wnaed ym Mai, 2012.

4. ARGYMHELLIAD

Gofynnir i'r Cyngor bleidleisio dros y cynnig yn ddi-wrthwynebiad fel sydd wedi ei nodi yn 3.1, 3.2 a 3.5 uchod.

ATODIAD A

PWYLLGORAU CRAFFU

	Plaid Cymru	Annibynnol	Llais Gwynedd	Llafur	Democratiaid Rhyddfrydol	Aelod Unigol
Corfforaethol	9	5	2	0	1	1
Cymunedau	10	5	1	1	1	
Gwasanaethau	10	4	2	1		1
Archwilio	10	5	2	1		

PWYLLGORAU ERAILL

	Plaid Cymru	Annibynnol	Llais Gwynedd	Llafur	Democratiaid Rhyddfrydol	Aelod Unigol
Gwasanaethau Democratiaeth	8	5	1	1		
Iaith	8	4	2	1		
Cynllunio	8	4	1	1	1	
Trwyddedu Canolog	8	5	2			
Apelau Cyflogaeth	3	1	1	1		1
Penodi Prif Swyddogion	8	4	1	1	1	

Nifer y seddau	82	42	15	8	4	3	154
-----------------------	-----------	-----------	-----------	----------	----------	----------	------------

	Plaid Cymru	Annibynnol	Llais Gwynedd	Llafur	Democratiaid Rhyddfrydol	Aelod Unigol
Pensiynau	3	2	0	1	1	
Cydbwyllgor Ymgynghorol Lleol	6	3	0	1		1
Cydbwyllgor Addysg Anghenion Arbennig	3	2	1			1
Pwyllgor Polisi Cynllunio ar y Cyd	4 (3 sedd ac un eilydd)	2	1	1		
CYSAG	4	2	1			

Cyfanswm y Seddau	102	53	18	11	5	5	194
--------------------------	------------	-----------	-----------	-----------	----------	----------	------------

ATODIAD B

Corff	Plaid Cymru	Annibynnol	Llais Gwynedd	Llafur	Democratiaid rhyddfrydol	Aelod unigol
Parc Cenedlaethol Eryri (rwan)	4	2	2	1	0	0
Newid yn unol â'r cydbwysedd	5	2	1	1	0	0
Tân	3	1	1	0	0	0